

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент міжнародного бізнесу
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	Всього: 150 годин (5 кредитів): 1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств – 120 год 2. Курсова робота з дисципліни – 30 год
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Іспит / МКР / Курсова робота
Розклад занять	Згідно розкладу http://rozklad.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лекції: к.е.н., доц. Кузнєцова Катерина Олександрівна, kuznietsova.k@gmail.com Практичні заняття: к.е.н., доц. Кузнєцова Катерина Олександрівна, kuznietsova.k@gmail.com
Розміщення курсу	Google classroom - https://classroom.google.com/

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Менеджмент міжнародної діяльності підприємств дає необхідну майбутньому фахівцю сукупність теоретичних знань і практичних навичок для ефективного здійснення функцій планування, організації і управління міжнародною діяльністю підприємства.

Метою дисципліни є формування у студентів **здатностей**, зокрема, щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, а саме:

– ЗК 1 – здатність до проведення досліджень на відповідному рівні, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів;

– ЗК 4 – здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

– ЗК 5 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), зокрема, для прийняття управлінських рішень та створення оптимальної організаційної структури управління міжнародної діяльності;

– ЗК 7 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, зокрема, для практики здійснення міжнародної діяльності на різних рівнях організаційної ієрархії;

фахових компетентностей:

– ФК 4 – здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації, зокрема, щодо управління міжнародною діяльністю в організаціях різних форм власності;

– ФК 6 – здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми в міжнародних компаніях;

– ФК 7 – здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість, у тому числі міжнародного масштабу;

– ФК 9 – здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію при виході підприємств та їх підрозділів на зовнішні ринки;

– ФК 11 – здатність аналізувати можливості потенційних комерційних партнерів на основі ринкових досліджень для забезпечення розвитку міжнародного бізнесу;

– ФК 13 – здатність організувати, планувати зовнішньоекономічну діяльність підприємств з урахуванням сучасних трендів світової економіки та з використанням перспективних бізнес-моделей

– ФК 15 – здатність розробляти, економічно обґрунтовувати і впроваджувати в практику діяльності організації проектні рішення з метою забезпечення ефективності використання різних видів ресурсів, підвищення прибутковості та формування передумов розвитку потенціалу міжнародної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

– ПРН 1 – критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах, що виникають під час міжнародної діяльності підприємства;

– ПРН 2 – ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення в процесі управління міжнародною діяльністю підприємства;

– ПРН 3 – проектувати ефективні системи управління організаціями, зокрема, різної форми власності та країни походження;

– ПРН 4 – обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

– ПРН 5 – планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах при плануванні зовнішньоекономічної діяльності;

– ПРН 6 – мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

– ПРН 7 – організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

– ПРН 12 – вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом), зокрема, міжнародним;

– ПРН 13 – вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу), що веде міжнародний бізнес;

– ПРН 14 – визначати і розробляти оптимальні форми організації зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності підприємств з урахуванням особливостей здійснення міжнародної діяльності, впливу цифрових трансформацій на здійснення міжнародної діяльності;

– ПРН 15 – вміти виявляти закономірності, умови та фактори національного та міжнародного характеру, що обумовлюють формування ефективних стратегій розвитку міжнародного бізнесу;

– ПРН 16 – ідентифікувати та аналізувати можливий вплив сучасних трендів світової економіки на функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу, зокрема транснаціональних корпорацій, розуміти особливості розвитку світової економіки та прогнозувати його напрями.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

В перелік дисциплін, які забезпечують її вивчення входять дисципліни циклу («Практичний курс іншомовного ділового спілкування», «Фінансовий менеджмент»), до дисциплін, які базуються на результатах навчання з даної дисципліни входять – вибіркові дисципліни фахового спрямування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах сучасних трансформацій світового економічного простору

Тема 2. Організаційні форми міжнародної співпраці

Тема 3. Транснаціональні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі

Тема 4. Ділові культури у міжнародному бізнесі

Тема 5. Стратегія і тактика проведення міжнародних переговорів

Тема 6. Управлінські технології здійснення операцій у міжнародному середовищі

Тема 7. Компоненти системи забезпечення міжнародної діяльності організації

Тема 8. Міжнародне інноваційне співробітництво

Тема 9. Циклічні та стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на міжнародну діяльність компаній

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

- 1) Менеджмент міжнародної діяльності підприємств: навч. посібник: рекомендації до вивчення дисципліни для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент міжнародного бізнесу». Уклад. А. Р. Дунська, К. О. Кузнецова. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 153 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/31593>
- 2) . Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Методичні рекомендації до написання курсової роботи [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. Р. Дунська, К. О. Кузнецова. – Електронні текстові дані (1 файл: 730 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 46 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/38039>
- 3) Дергачова В.В., Кузнецова К.О., Манаєнко І.М. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 424 с.
- 4) Міжнародна торгівля: конспект лекцій: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: К.О. Кузнецова, В.В. Чорній, О.С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с.
- 5) Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика. Навчальний посібник / А.Р. Дунська. - Кондор-Видавництво, 2013. - 688 с.

Додаткова література:

- 1) Менеджмент – освіта для бакалаврів : навч. посіб. У 2 т. / В.В. Дергачова, Н. О. Сімченко, Л. М. Шульгіна та ін. – К. ; НТУУ «КПІ», 2013. – Т. 1. – 504 с.
- 2) Менеджмент – освіта для бакалаврів: практикум. У 2 т. / В.В. Дергачова, Л.М. Шульгіна, Л.Є. Довгань та ін. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – Т. 1. – 412 с.
- 3) Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. 3. вид., перероб. і доп. К. : Знання-Прес. 2002. 384 с.
- 4) Регіональна економіка: навч. посібник / В.В. Гончаров та ін. К.: КНУБА. 2016. 203 с.
- 5) Кузнецова К.О., Байло О.О. Особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах індустрії 4.0. Цифрова економіка та інформаційні технології: матеріали міжнар. наук.-практичної конференції, 15-16 квітня 2020 р. Державний університет інфраструктури та технологій інститут управління, технологій та права. 2020. С. 228-230.
- 6) Кузнецова К.О., Храмцова М.В. Критерії відбору підприємств для міжнародного партнерства // Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та права в сучасних умовах: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 10 вересня 2018 р.): у 3 ч. – Полтава: ЦФЕНД, 2018. – Ч. 3. – с. 45-47.
- 7) Кузнецова К.О., Морозенко В.М. Стратегічні напрями розвитку міжнародної діяльності підприємства на прикладі державного підприємства «Антонов». Економічний вісник НТУУ КПІ, 2021. №18. <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/235955>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Тиждень навчання	Тема, що вивчається	Лекції, год	Практичні заняття, год	Самостійна робота, год	Види роботи та контролю
1-2	Тема 1. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах сучасних трансформацій світового економічного простору	2	2	2	Кейс
3-4	Тема 2. Організаційні форми міжнародної співпраці	2	4	4	Презентація
5-6	Тема 3. Транснаціональні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі	2	4	4	Кейс
7-8	Тема 4. Ділові культури у міжнародному бізнесі	2	4	4	Доповідь Тестування
9-10	Тема 5. Стратегія і тактика проведення міжнародних переговорів	2	4	4	Дослідження

11-12	Тема 6. Управлінські технології здійснення операцій у міжнародному середовищі	2	4	4	Кейс
11-12	Модульна контрольна робота	-	2	2	МКР
13-14	Тема 7. Компоненти системи забезпечення міжнародної діяльності організації	2	4	4	Кейс
15-16	Тема 8. Міжнародне інноваційне співробітництво	2	4	4	Доповідь Тестування
17-18	Тема 9. Циклічні та стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на міжнародну діяльність компаній	2	2	4	Кейс
	Курсова робота	-	2	30	Захист
	Іспит	-	-	30	
	Всього	18	36	96	

При проведенні практичних занять використовуються такі основні форми визначення знань студентів: опитування з метою контролю рівня засвоєння теоретичного матеріалу, розв'язання задач за окремими темами курсу з метою перевірки вміння застосовувати набуті теоретичні знання на практиці, та кейс-метод для тренування і розвитку фахових управлінських здібностей у студентів. По окремим практичним заняттям наведені основні питання для обговорення.

Практичні завдання виконуються колективно, у малих групах або індивідуально. Частина завдання може виконуватись на самостійній підготовці. Наприкінці виконання завдання проводиться перевірка роботи та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки.

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів передбачає самостійне опрацювання додаткових матеріалів курсу, підготовку до практичних занять, виконання домашніх завдань у вигляді задач, проведення міні-досліджень, виконання творчих завдань, підготовку до проведення ділової гри. Обсяги часу на виконання самостійної роботи вказані у таблиці вище.

При підготовці до практичних занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідних тем, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Потім доцільно скористатися методичними порадами до відповідної теми. Нарешті, якщо деякі питання залишилися незрозумілими, звернутися до літературних джерел, рекомендованих у цьому розділі.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Зазначається система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- 1) правила відвідування занять (як лекцій, так і практичних/лабораторних): Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні задач, участі у ділових іграх, аналіз конкретних ситуацій, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг. Студент, який систематично не відвідував лекції та/або практичні заняття не має можливість отримати семестрову оцінку автоматом та не може претендувати на оцінку відмінно.
- 2) правила поведінки на заняттях (активність, підготовка коротких доповідей чи текстів, відключення телефонів, використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача чи в інтернеті, увімкнена камера на засобу зв'язку у разі проведення заняття онлайн);
- 3) правила захисту реферату: чіткість та аргументованість відповідей на запитання, представлення сучасного аналітичного матеріалу;
- 4) правила призначення заохочувальних та штрафних балів: на розсуд викладача заохочувальні бали можуть бути отримані за додаткове проходження онлайн курсів, наукову активність, активну роботу на практичних заняттях, штрафні бали передбачаються за несвоєчасну здачу (більш, ніж на 1 тиждень) будь-якого виду завдань, порушення правил відвідування та поведінки на заняттях;
- 5) політика дедлайнів та перескладань: видаючи кожне завдання викладач встановлює дедлайн, порушення якого може впливати на оцінку (зниження максимум можливого балу на 25%), тести, МКР,

експрес-опитування здаються лише у призначений день, перескладати мають можливість лише ті студенти, що пропустили заняття з поважної причини. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію.

- 6) політика щодо академічної доброчесності : викладач може вибірково перевіряти поточні роботи та/чи реферат студента на плагіат.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання ґрунтується на застосування рейтингової системи оцінювання, яка передбачає систематичну роботу студентів протягом семестру і складається з наступних заходів:

1. Опитування за темами лекції. Ваговий бал – 3. Максимальна кількість балів за відповіді на всіх практичних заняттях дорівнює 3 бали x 4=12 балів.

- повна відповідь – 3 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 2 бали;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 1 бал;
- відповідь не вірна – 0 балів

2. Самостійна робота студентів. За кожен самостійну роботу, яку студент виконував вдома, нараховується 3 бали. Максимальна кількість балів за всі самостійні роботи дорівнює 3 бали x 4= 12 балів.

- творчий підхід до розкриття проблеми – 3 балів;
- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 3 бали;
- обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 1 бал;
- завдання не виконане – 0 балів.

3. За самостійну роботу студентів на практичних заняттях (у т.ч. робота в малих групах, аналіз конкретних ситуацій, прийняття участі у дидактичних іграх, кейсах, написання есе тощо), результати якої оформлюються в письмовому вигляді, нараховується 3 бали. Максимальна кількість балів за самостійну роботу на всіх практичних заняттях дорівнює 3 бали x 4= 12 балів.

- творчий підхід до розкриття проблеми – 4 бали;
- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 3 бали;
- обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 2 бали;
- завдання не виконане – 0 -1 балів.

4. Модульний контроль. Ваговий бал – 14.

- повна відповідь – 14-13 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 10-12 балів;
- неповна відповідь та суттєві помилки – 8-9 балів;
- відповідь не вірна – 0-7 балів

5. Семестровий контроль: іспит (max 50 балів) – проводиться у письмовому вигляді відповідно до розкладу після завершення аудиторного навчання.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. Кожне завдання містить три теоретичних питання і одне практичне. Перелік питань наведений у методичних рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. Кожне теоретичне питання оцінюється у 10 балів, а практичне – 20 балів.

Система оцінювання теоретичних питань:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 10 балів;
- «дуже добре» та «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 9-8 балів;
- «задовільно» та «достатньо», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 7-6 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь – 5-0 балів.

Система оцінювання практичного запитання:

- «відмінно», повне безпомилкове розв'язування завдання – 20-18 балів;
- «дуже добре» та «добре», повне розв'язування завдання з несуттєвими неточностями – 17-15 балів;
- «задовільно» та «достатньо», завдання виконане з певними недоліками – 14-12 балів;

– «незадовільно», завдання не виконано – 0 балів.

Умови допуску до семестрового контролю: здача та захист курсової роботи, написання МКР, семестровий рейтинг не менше 30 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Курсова робота – виконується кожним студентом індивідуально. Процес виконання курсової роботи відбувається в наступній послідовності: Вибір теми. Розробка плану. Написання тексту курсової роботи. Оформлення роботи.

Вибір, погодження та затвердження теми курсової роботи здійснюється протягом перших двох тижнів після видачі завдання.

Підбір та аналіз літератури, складання плану курсової роботи, його погодження та затвердження – протягом наступних двох тижнів.

Підготовчий етап роботи над курсовим дослідженням полягає в ознайомленні студентів з методичними рекомендаціями до написання курсових робіт, вимогами щодо їх належного оформлення, змісту, структури тощо.

Початковим етапом виконання курсової роботи вважається вибір та закріплення за студентом однієї з тем курсових робіт, яка відповідає його творчому пошуку та можливій подальшій сфері професійної реалізації.

При виборі теми курсової роботи доцільно врахувати: професійну орієнтацію студента, особисті бажання та плани студента відносно поглибленого вивчення окремих актуальних питань курсу, можливість використання матеріалів підприємств, організацій, закладів з обраного напрямку дослідження, наявність достатньої кількості літературних джерел, доробків з близьких за змістом тем суміжних дисциплін.

Основний етап виконання курсової роботи. Після того як визначено тему курсової роботи, студент самостійно має підібрати інформаційні джерела (книги, монографії, статті, нормативно-правові та електронні джерела інформації) з обраної теми.

Після складання бібліографії студент має розпочати вивчення літератури. Глибоке вивчення літературних, офіційних, відомчих та статистичних джерел дає змогу з'ясувати сучасний стан найважливіших питань з теми та рівень їх розробки. Чітко визначивши напрямки, обсяг та характер інформації, необхідної для виконання курсової роботи, потрібно визначити найбільш доцільний план курсової роботи, дотримуючись вимог щодо його складання, визначених у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Наступним кроком виконання курсової роботи має стати змістовне наповнення виокремлених у плані структурних частин курсової роботи: вступу, основної частини, висновків, переліку використаних джерел та додатків.

Заключним етапом вважається рецензування курсової роботи науковим керівником та захист. Порядок рецензування та захисту курсової роботи визначено у відповідному пункті даних методичних рекомендацій.

При оцінюванні курсової роботи використовується рейтингова система оцінювання. Рейтинг студента з курсової роботи складається з балів, що він отримує за: виконання курсової роботи; захист курсової роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Виконання курсової роботи.

Ваговий бал – 60.

Критерії оцінювання:

60 – 57 балів – «відмінно» – курсова робота логічно побудована, тема роботи повністю розкрита, розділи роботи змістовно наповнені, студентом проведений ґрунтовний критичний аналіз теоретичного підґрунтя обраної теми, визначені головні проблеми практичного характеру, проведено дослідження конкретного суб'єкта світової економічної системи (держава, регіон, галузь, підприємство);

49 – 56 балів – «дуже добре», «добре» – присутні окремі зауваження щодо змістовного наповнення розділів роботи;

36 – 48 балів – «задовільно», «достатньо» – відсутнє дослідження практичних аспектів визначеної теми;

0 – 35 балів – «незадовільно» – курсова робота нелогічна та несистематизована, є суттєві зауваження по кожному розділу, арифметичні, розрахункові помилки.

2. Захист курсової роботи.

Ваговий бал – 40.

Критерії оцінювання:

37 – 40 балів – «відмінно» – доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання вірні;

30 – 36 балів – «дуже добре», «добре» – в доповіді містяться деякі неточності, презентація не на належному рівні, неточні відповіді на додаткові запитання;

24 – 29 балів – «задовільно», «достатньо» – в доповіді містяться суттєві неточності, презентація не на належному рівні, неповні відповіді на додаткові запитання;

0 – 23 балів – низький рівень презентації, студент не може відповісти на додаткові запитання і погано орієнтується в роботі.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$RC = 60 + 40 = 100$ балів.

Для отримання студентом відповідних оцінок його рейтингова оцінка RD переводиться згідно з таблицею вище.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

можливість зарахування 1 сертифікату проходження онлайн курсів Coursera або Prometheus за відповідною тематикою (заздалегідь узгодженою із викладачем), написання наукової статті, доповідь на конференції з публікацією тез - для отримання бонусних балів (але не більше 10 балів).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

доцентом кафедри менеджменту ФММ, к.е.н. доц. Кузнєцовою К.О.

Ухвалено: *кафедрою менеджменту (протокол № 17 від 08.06.2021)*

Погоджено: *Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 15.06.2021)*